

Datum

Yttrande

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2022-119

Till

Kulturdepartementet

Remiss från Kulturdepartementet - Rätt mottagare - Granskning och integritet (SOU 2021:99)

Ku2020/02393

Sammanfattning

Malmö stad ställer sig i stort positiv till inrättandet av en stödfunktion för aktörer inom offentlig sektor, som har att fördela medel till aktörer i samhället, i ärenden där det finns konkreta misstankar om kopplingar till våldsbejakande extremism eller annan antidemokratisk verksamhet och där det finns klara indikationer på att medlen eller stödet kommer att användas på ett icke ändamålsenligt sätt. Den största fördelen för Malmö stad med en stödfunktion är möjligheten att få spetskompetens inom ett område där det krävs specifik kunskap som ofta saknas i mindre verksamheter. Malmö stad vill dock framhålla att det vore en styrka om stödfunktionen utformades och placerades så att både ideologiska och ekonomiska motiv till felaktig eller oegentlig användning av offentliga medel täcks.

Yttrande

Inrättande och placering av stödfunktion

Malmö stad ställer sig i stort positiv till inrättandet av en stödfunktion för aktörer inom offentlig sektor, som har att fördela medel till aktörer i samhället, i ärenden där det finns konkreta misstankar om kopplingar till våldsbejakande extremism eller annan antidemokratisk verksamhet och där det finns klara indikationer på att medlen eller stödet kommer att användas på ett icke ändamålsenligt sätt. Den största fördelen för Malmö stad med en stödfunktion är möjligheten att få spetskompetens inom ett område där det krävs specifik kunskap som ofta saknas i mindre verksamheter. Det kan bidra till högre kvalitet i handläggning och en viktig opartiskhet när den kopplas till en myndighet. Det är viktigt att utredningens bedömning att stödfunktionen inte innebär ökade kostnader för landets kommuner också blir så.

Malmö stad uppfattar att utredningens yttersta mål är att skapa förutsättningar för att medel från det allmänna inte används på fel sätt. Här ser Malmö stad likheter med stadens arbete

och utveckling mot ekonomisk brottslighet och oegentligheter mot välfärden. Det som beskrivs i SOU:n handlar, också om systematiska brott eller oegentligheter mot välfärden. När Malmö stad, på kommunstyrelsens uppdrag, kartlade hur kommunen skulle kunna arbeta för att se över kommunala system för att stå robustare mot all slags brottslighet och oegentligheter riktad mot välfärden, lades fokus på systemens uppbyggnad, beslutsfattande och uppföljning snarare än på specifika motiv hos den som vill utnyttja systemen på ett sätt som de inte är avsedda för. Malmö stad konstaterar att det som SOU:n pekar på – det civila samhällets aktörer, samt ett fåtal andra aktörer inom privat sektor som bedriver verksamhet inom välfärdssektorn – ”bara” utgör ett av dessa fält där brott mot och oegentligheter gentemot välfärdens system kan förekomma inom.

Det kan bli problematiskt om den tänkta stödfunktionen enbart riktar sig mot misstankar rörande antidemokratiska idéer eller våldsbejakande extremism (från enbart civilsamhällesaktörer samt vissa inom andra avgränsade verksamheter inom välfärdssektorn). Som nämndes ovan finns utmaningar med samhällsaktörer som använder det allmänna för *enbart* ekonomisk vinning. Ett sådant uppdrag beskrivs inte i utredningen och det är oklart vart beslutsorgan med andra liknande (fast ekonomiska) farhågor skulle kunna vända sig för att få stöd i handläggning eller utredning.

Ett alternativ till utredningens förslag skulle kunna vara att omformulera problemet som ett vidare väldfärdsbrottsproblem, föreslå en alternativ placering av stödfunktionen med bäring på det allmännas medel och behov av att skydda dem, och mindre på en del av samhällets aktörers avsikter eller motiv. Det beror vilken utgångspunkt man låter vara ”hävstång” för stödfunktionen: medlen från välfärdssystemen *eller* det ideologiska tankegodset. Malmö stad vill framhålla att det vore en styrka om stödfunktionen utformades och placerades så att både de ekonomiska och ideologiska motiven täcks.

Fördjupad granskning och sekretess/personuppgiftsbehandling

Utredningen nämner en rad andra utredningar som har att utreda, tolka och klargöra demokratikriterier i bland annat bidragsgivning eller annat stöd till det civila samhället, och denna utrednings ansats påtalar också behov av tydlighet av vad demokratikriterier är och hur de ska tillämpas. Malmö stad ser att svaren på dessa viktiga utredningar behöver inkomma och behandlas innan beslut om stödfunktionen inrättas, så att det blir klart och tydligt vad ett demokratikriterie är innan det börjas tillämpas. Det bör finnas en gränsdragning för beslutsorganen att initiera en fördjupad granskning utifrån om det finns anledning att anta att det förekommer oegentligheter, i likhet med utredningens förslag.

Malmö stad skulle gärna se en konsekvensanalys ur ett minoritetsperspektiv, så att utredningens förslag inte skulle slå ojämlikt på grund av eventuellt diskriminerande samhällsstrukturer.

Civilsamhället är inte den enda samhällssektorn vars organisationsformer kan utföra brottsliga handlingar eller agera oegentligt gentemot det allmänna – det finns en rad andra bolagsformer som används för att begå välfärdsbrott. Dessa aktörer kan ha motiv som makt, inflytande eller pengar. I SOU:n benämns verksamheter (både företag och föreningar) som bedriver verksamhet inom *välfärdssektorn* och även här med fokus på *det antidemokratiska innehållet*. Det finns också företag och föreningar inom andra branscher, som till exempel lämnar anbud på det offentligas upphandlingar av varor och tjänster, vars syften också kan vara oseriösa eller direkt brottsliga, även här utifrån olika motiv: ekonomisk vinning eller makt eller påverkan på det demokratiska systemet.

Med en fråga som är så komplex som arbetet med att förebygga antidemokratisk utveckling och våldsbejakande extremism, menar stadskontoret att det är viktigt att genomföra konsekvensanalyser av de tänkta åtgärderna och analysera sina problemformuleringar. Det är viktigt för att konsekvenserna inte ska ”slå ojämnt” över samhällsaktörer eller grupper av medborgare. Skulle beslutet om att inrätta en stödfunktion inrättas under CVE genomföras, är det viktigt att arbetet under de första verksamhetsåren följs upp noga ur ett rättighetsbaserat perspektiv.

För ett lämpligt skydd och behandling av personuppgifter hos stödfunktionen anser Malmö stad att kompletterande dataskyddsreglering kan behövas och eventuell anpassning av sekretesslagstiftning samt mer långtgående sekretess för de som behandlar uppgifter i kommunerna.

Ordförande

.....
Katrín Stjernfeldt Jammeh
.....

Sekreterare

.....
Pernilla Mesch
.....

Vänsterpartiet reserverade sig muntligen mot beslutet.